

FRA:n lehdistötiedote
Wien 23. lokakuuta 2017

Perusoikeudet tarkkailussa: rakennetaan luottamusta, parannetaan turvallisuutta

Tarkkailua koskevaan lainsäädäntöön tehtävillä uudistuksilla lisätään avoimuutta, mutta tiedustelupalvelujen valtuuksien vastineeksi tarvitaan entistä parempia tarkastuksia ja tasapainoa, todetaan Euroopan unionin perusoikeusviraston (FRA) uudessa raportissa. Siinä osoitetaan, että turvallisuuden edistäminen ja perusoikeuksien kunnioittaminen edellyttävät selkeitä oikeudellisia puitteita, vankkoja suojatoimia ja tehokasta valvontaa.

"Perusoikeuksien suojelu ja tehokkaan kansallisen turvallisuuden takaaminen eivät ole yhteensopimattomia", FRA:n johtaja [Michael O'Flaherty](#) toteaa. "Yksityisyyden ja tietosuojan kunnioittaminen lisää luottamusta tiedustelupalveluihin, parantaa tietojen keräämistä ja analysointia ja loppujen lopuksi vahvistaa kansallista turvallisuutta."

Viraston toisessa raportissa [Tiedustelupalvelujen tarkkailutoiminta: perusoikeuksien turvaaminen ja oikeussuojakeinot Euroopan unionissa](#) selvitetään vuoden 2015 raportin jälkeen tapahtuneita oikeudellisia muutoksia. Siinä myös esitetään ensimmäisen kerran itse tiedusteluasiantuntijoiden ja valvojien näkemyksiä siitä, miten kyseiset lait toimivat käytännössä.

Tarkkailua koskevaan lainsäädäntöön on tehty monia kattavia uudistuksia turvallisuusuhkien ja uuden teknologian perusteella. Vaikka uudistetut oikeudelliset kehykset ovat aiempaa selkeämpiä, ne ovat usein edelleen liian monimutkaisia, minkä vuoksi tiedustelupalvelujen valtuudet ja toimeksiannot ovat epäselviä. Tämän vuoksi tietosuojan ja yksityisyydensuojan suojatoimia on vahvistettava.

Oikeuslaitoksella, erityisillä asiantuntijaelimillä, parlamentaarisilla komiteoilla ja tietosuojaviranomaisilla on olennaisen tärkeä tehtävä tiedustelupalvelujen työn valvonnassa. Raportissa kuitenkin huomautetaan, että niillä on tehtävässään esteitä. Ne eivät saa tietoa käyttöönsä, niillä on rajallinen toimivalta ja rajalliset valtuudet tehdä velvoittavia päätöksiä, ja niiltä puuttuu teknistä taitotietoa ja resursseja, eivätkä ne ole riippumattomia. Raportissa korostetaan, että valvonnan on oltava riippumatonta, ja sitä varten on oltava riittävät valtuudet ja osaaminen. Tämä koskee myös kansainvälistä tiedusteluyhteistyötä, jossa suojatoimet ja valvonta ovat heikompia.

On myös varmistettava, että eri valvontaelimet tekevät hyvää yhteistyötä ja täydentävät toistensa työtä, jotta kaikki tarkkailun vaiheet katetaan jatkuvasti – luvan antamisesta toteuttamiseen.

Oikeuksien loukkauksen uhrien tehokkaan oikeussuojan saamista hankaloittaa tiedustelutyöhön liittyvän salaperäisyyden lisäksi se, että heidän on hankalaa tietää, mistä apua voi saada. Monilla tuomioistuinten ulkopuolisilla elimillä, jotka voisivat tarjota apua, ei myöskään ole riittävästi asiantuntemusta, jotta ne voisivat puuttua tiedustelutoimintaan liittyviin asioihin, eivätkä ne ole riittävän riippumattomia eikä niillä ole riittäviä valtuuksia tutkia asioita, saada aineistoa tai tehdä velvoittavia päätöksiä. Jotkin jäsenvaltiot ovat kuitenkin ratkaisseet asian antamalla ihmisille mahdollisuuden hakea oikeussuojaa asiantuntijatuomareilta, joilla on oikeus käsitellä salaisiksi luokiteltuja tietoja.

Raportilla päivitetään [FRA:n vuoden 2015 oikeudellinen analyysi](#) ja täydennetään sitä yli 70 asiantuntijahaastattelulla seitsemästä EU:n jäsenvaltiosta: Alankomaat, Belgia, Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Lisätietoja saa [lehdistöpaketista](#) tai ottamalla yhteyttä media@fra.europa.eu / puh. +43 1 580 30 642.

Tietoa toimittajille

FRA on EU:n riippumaton elin, joka [antaa perusoikeuksiin liittyvää tukea ja asiantuntemusta](#) EU:lle ja EU:n jäsenvaltioille.